

Onafhankelijk weekblad
sinds 1877

4 december 2025
Jaargang 149 / Nr. 49
€ 6,45

DE GROENE AMSTERDAMMER

Puin, bergen, bloed en liefde

Een jaar na de val van Assad
blijft Syrië een verdeeld land

Winterspelen in Italië

De laatste olympische bobbbaan

De omstreden bobbaan in de 'koningin van de Dolomieten' Cortina d'Ampezzo, dwars door het eeuwenoude lariksbos

Sandra Montañez / Getty Images

Met onhaalbare toezeggingen haalde Italië de Olympische Winterspelen binnen. In februari gaat Milano Cortina 2026 van start, maar inmiddels is er sprake van een *warzone* in de Italiaanse Alpen.

Een schel fluitje klinkt over de alpenweide achter het chalet, direct gevolgd door nog een, en nog een. Davide, de eigenaar van het chalet met gastenkamers, steekt een vinger in de lucht: 'Daar heb je de marmotten! Kom!' Ongehoorlijk loop ik achter hem aan. Vijf minuten na aankomst in Livigno, dat in Italië 'het kleine Tibet van de Alpen' wordt genoemd, meteen al in een documentaire van David Attenborough beland?

Of zullen de marmotten ook gezichtsbedrog zijn, zoals de gastheer me net stond te vertellen over de lichtbruine alpenkoeien met de klassieke grote bellen om hun nek die achter zijn chalet staan te grazen? 'Allemaal gesubsidieerd, koe voor koe, er is hier niemand meer die van zijn koeien leeft. Ze staan er alleen voor de sier, voor het toerisme, voor jullie kortom', had hij nuchter gezegd.

De Alpenmarmotten zijn echt, kaarsrecht staand op hun achterpootjes voor de openingen van de marmottenburchten die over de weide verspreid liggen. Overal klinken de fluitjes. 'Dat is hun waarschuwingssysteem', legt Davide uit. 'Er is iets in de buurt dat wij niet zien, waarschijnlijk een vos, want voor onze huissukkel zijn ze echt niet bang.' Hij wijst lachend op de langharige kat die aan de voet van de stijl oplopende weide naar het chalet sluipt.

'Huisdieren kunnen ze makkelijk aan met hun vlijmscherpe klauwen en tanden. De katten hier weten dat, en de honden ook. Maar de vos is een andere zaak. Die lukt het wel om de burchten binnen te dringen en de kleintjes mee te roven. Daarom staan ze zo te fluiten naar elkaar, dat iedereen zijn kleintjes zo diep mogelijk moet wegstoppen', ontleedt Davide het voor het lekenoog zo schattige tafereeltje van de fluitende marmotten op hun achterpootjes, die zich in werkelijkheid in een levensbedreigende situatie blijken te bevinden.

Het is een goede metafoor voor de Olympische Winterspelen die zich van 6 tot 22 februari zullen afspelen in de Alpen van Noordoost-Italië; wat krijgt het lekenoog te zien en wat is er in werkelijkheid aan de hand? 'Milano Cortina 2026' zouden de meest duurzame Spelen aller tijden worden, met haast geen voetafdruk op de toch al zo fragiele Dolomieten en de omringende zuidelijke Alpen met hun smeltende gletsjers; nul klimatologische impact, zo had Italië in zijn kandidatuur aan het Internationaal Olympisch Comité in Lausanne verzekerd.

Geheel gefinancierd uit privékapitaal, 'de regering zal er geen euro in stoppen', had Lega-kopstuk Giancarlo Giorgetti in 2019 plechtig toegezegd, toen hij nog lid was van de regering-Conte en ging over de portefeuille sport. Inmiddels is Giorgetti minister van Financiën in de regering-Meloni en zijn de ideeën over het financieren van de Spelen drastisch veranderd. Sowieso blijken alle beloftes die Italië in 2019 heeft gedaan aan het Internationaal Olympisch Comité om de Spelen binnen te harken loos te zijn geweest. Gek genoeg kan dat, dingen toezeggen die absoluut niet haalbaar zijn, zoals het IOC natuurlijk ook heel goed weet.

Er zou alleen gebruik worden gemaakt van al bestaande sportstructuren in de Italiaanse Alpen, er hoefde niets nieuws te worden aangelegd, de druk op Italië's in 2009 tot Unesco-erfgoed uitgeroepen Dolomieten zou tot het minimale beperkt blijven, wánt – dat was het magische woord – dit zouden de eerste *Giochi diffusi* worden, 'de verspreide Spelen'. Alleen dat laatste klopt.

Het gebied waar deze Winterspelen gehouden worden, omvat heel Noordoost-Italië, een territorium dat zich uitstrekt over zo'n duizend kilometer en drie regio's. Het wintersportseizoen aan de zuidkant van de Alpen draait al jaren voor negentig procent op kunstsneeuw, die met verslindend energie- en waterverbruik door sneeuwkanonnen op de pistes wordt gespoten. Het water wordt afgetapt van rivieren en meren en opgeslagen in grote waterbassins hoog in de bergen, waarvan er buiten zicht een hoop extra zijn aangelegd voor deze Spelen. Wat het oog niet ziet, zien de drones wel; wie wil, kan het allemaal zien op filmpjes.

Het onttrekken van deze hoeveelheden water is uiteraard slecht voor het grondwaterpeil en dus voor de beschermde flora en fauna aan de toechal met droogte worstelende zuidkant van de Alpen. Italië is met negentig procent kunstsneeuw per seizoen veruit het minst duurzame wintersportland van Europa, in vergelijking met Oostenrijk (70 procent), Zwitserland (50 procent) en Frankrijk (39 procent). Dat de 'verspreide Spelen' minder druk zouden uitoefenen op het kwetsbare berggebied is alleen al vanwege de grote hoeveelheden benodigde kunstsneeuw en de enorme verkeersstroom pure onzin.

En in februari zal een enorme sliert auto's, minibuses en touringcars zich over de krappe kronkelwegen van de Italiaanse Alpen verplaatsen. Vanaf de tweeduizend meter hoogte van Livigno en Bormio (Lombardije), de duizend meter van Predazzo en Tesero (Trentino-Zuid-Tirol) en de twaalfhonderd meter van de

‘koningin van de Dolomieten’ Cortina d’Ampezzo en Anterselva (Veneto) moet de hele sliert ook nog naar beneden. Naar Milaan voor de openingsceremonie in het San Siro-stadion en de schaatswedstrijden, naar Verona voor de slotceremonie in de tweeduizend jaar oude Arena. Het wordt een lapjesdeken van happenings en hubs.

Een Italiaanse journalist die zich er al mee bezighoudt sinds 2019, toen de 25ste Olympische Winterspelen aan Italië werden toegekend, heeft het aantal verplaatsingen van de 3500 sporters uit 93 landen plus hun begeleidingsteams, de organisatoren van de Spelen en de duizenden vrijwilligers, de vips en het betalende publiek zo precies mogelijk proberen uit te rekenen. ‘Ik kom uit op tweeënhalve miljoen kilometer – zestig keer de wereld rond – die in twee weken tijd moeten worden afgelegd door iets van 1,1 miljoen mensen in Unesco’s Werelderfgoedgebied de Dolomieten’, schrijft journalist Giuseppe Pietrobelli in zijn in oktober verschenen *Una montagna di soldi* (‘een berg geld’). ‘En ik vraag me af hoe deze fragiele schoonheid bestand kan zijn tegen de verwoestende impact van een mondiale happening van deze proporties. Welke krachten hebben Italië in dit vanuit ecologisch en economisch oogpunt zeer twijfelachtige avontuur gestort?’

In zijn boek ontwaart Pietrobelli de geldstroom die is vrijgemaakt door de regering-Meloni voor deze Winterspelen die de belastingbetaler geen euro zouden gaan kosten. Om die enorme geldrivier met al zijn vertakkingen tot in detail door te akkeren is bijna ondoenlijk, maar je kunt ook eenvoudig de bedragen onder aan de streep lezen. De organisatie van de Olympische Winterspelen ‘Milano Cortina 2026’ kost twee miljard euro en daar bovenop komt de vijf miljard euro aan publieke werken die soms wel, soms zijdelings, en soms helemaal niets met de Olympische Spelen te maken hebben.

‘Het lijkt alsof Italië altijd wacht op de grote circuskaravaan die langs komt trekken om er schielijk dingen door te pushen die deel zouden moeten uitmaken van normale begrotingen en bestemmingsplannen. Veel van de nieuwe snelwegverbindingen, bruggen, viaducten, wegverbredingen, stations, ondergrondse parkeergarages, die nu als een gek overal in het noorden van Italië uit de grond worden gestampt lagen al tien, twintig, dertig jaar op de plank te wachten om uitgevoerd te worden’, aldus Pietrobelli in zijn boek.

Daaruit zou je nog kunnen afleiden dat de vijf miljard euro aan publieke werken, die de Italiaanse regering er doorheen heeft gejaagd met begrotingstrucjes en dichtgetimmerde wetsdecreten, tenminste gepland en dus zinvol zijn. Maar dat blijkt anders te liggen, wanneer ik de vraag voorleg aan Pietrobelli.

‘Publieke werken worden door alle belastingbetalers betaald, van het zuidelijke Sicilië en Calabrië tot de noordelijke Valtellina duizend kilometer verderop’, zegt de man die zes jaar van zijn leven aan ‘het schandaal van de Winterspelen Milano Cortina 2026’ heeft besteed, zoals

de ondertitel van zijn boek luidt. ‘Deze enorme explosie van asfalt, wegen en beton vindt plaats in een gebied dat al sterk bevoorrecht is boven het arme zuiden. Een groot deel van deze werken zal bij lange na niet klaar zijn voor de Spelen, sommige zijn nog niet eens begonnen. Van die vijf miljard gaat drie miljard naar openbare werken die niets met de Spelen te maken hebben, maar wel zijn aangehaakt bij de geldkaravaan en de controle-vrije zone die is gecreëerd onder de wettelijke noemer van “herstructurering na calamiteiten”, alsof er een noodsituatie gaande was in de Alpen. Wat overigens ook zo is, maar dan een ecologische en klimatologische, die juist om tegenovergestelde ingrepen schreeuwt, niet méér, maar minder’, zegt Pietrobelli met zijn noordelijke accent, zelf afkomstig uit Treviso in de regio Veneto en een groot kenner van het gebied.

Hij vervolgt: ‘Bovendien is geld dat zo snel mogelijk besteed moet worden nooit een goede leidraad voor de juiste democratische afwegingen en prioriteiten. Er zijn vele, vele dingen in Italië die veel meer urgentie hebben dan deze diarree van cement en asfalt die wordt uitgesmeerd over de Alpen. De Spelen worden als excuus gebruikt om al die noodzakelijke treden in het democratische beslissingsproces te overrulen, want er is “haast”, want het is een “noodsituatie” – de truc waar alle rechtse regeringen altijd op lopen te azen: regeren per nooddecreet. Er worden ook een hoop riskante of onnodige werken uitgevoerd die niet voor niets nog niet door de bestemmingsplannen waren gelooft, omdat ze er niet doorheen waren gekomen. We hebben momenteel een ontzaglijke hoeveelheid *unvollendete* bouwplaatsen in zowel de bergoorden waar de wedstrijden moeten plaatsvinden als langs de permanent opgebroken wegen in de Alpen. En de tijd dringt – vóór eind 2025 moet alles af zijn, volgens de regels van het IOC. Er moet nog tijd zijn om alles uit te testen voor-

in juni 2024 via een wetsdecreet tot een ‘private stichting’ gebombardeerd, en daarmee vrijgesteld van elke vorm van controle of juridische aansprakelijkheid. Lekker de handjes vrij wat betreft de openbare aanbestedingen en al die andere regels die het vrij omhakken van bomen in het beschermde hooggebergte om een bobbaan aan te leggen of het onteigenen van grond in de weg staan.

Daarmee is een juridische vrije zone gecreëerd voor een stichting die diezelfde handjes wel ophoudt bij de staat voor al die miljarden en die

De schans van het Predazzo Ski Jumping Stadium in Trentino-Zuid-Tirol, voor het schansspringen en de Noordse combinatie

Kan dat? Een stichting die drijft op staatsgelden privaat maken om Italiaanse en Europese controles te ontlopen?

dat die drieënhalve duizend atleten op 6 februari naar beneden komen suizen.’

Zenuwachtig beginnen ze nu eindelijk wel te worden, de Italiaanse controleorganen die zoals altijd rijkelijk laat van zich laten horen, om dan nu ineens allemaal tegelijk met de pannendecksels te gaan slaan. Op 7 november werd bekendgemaakt dat een onderzoeksrechter van de rechtbank van Milaan het olympische dossier heeft voorgelegd aan het Constitutioneel Hof in Rome om de gang van zaken rond de organisatie van de Spelen aan de grondwet te laten toetsen. De stichting Milanon Cortina 2026, die heer en meester is over de olympische organisatie, werd

bovendien bestaat uit staatsorganen en -die-naars. Kan dat, is de vraag aan het Constitutioneel Hof. Een stichting die in alle opzichten drijft op gelden en instituties van de staat, tot een private stichting benoemen om daarmee alle Italiaanse en Europese controle te ontlopen?

En drie dagen later, op 10 november, maakte de Italiaanse Rekenkamer bekend dat er reden tot grote zorgen is. Zo zouden 98 van de 111 openbare werken, vooral de aanleg van wegen en werk aan het spoorwegnet, nog bij lange na niet klaar zijn, soms nog niet eens begonnen. De Rekenkamer eist ook een duidelijke lijst van wat er nu nog moet gebeuren hoog in de bergen, waar de ski-bob-schans-spring-structuren en de kabel-liften ook nog verre van af zijn. Het verzoek is of de organisatie Simico (die gaat over de sportieve

structuren) een update wil verstrekken over het tijdstip van aflevering, tot waar de projecten nu gevorderd zijn, en de te verwachten financiële bronnen van de staat waarop nog aanspraak zal worden gemaakt.

Bovenal, waarschuwt de Rekenkamer, moeten de dekking van de verzekeringen en de veiligheidsprotocollen op orde zijn. Alle sportieve structuren moeten tijdens de werkzaamheden, gedurende de Spelen, maar ook na de Spelen volledig gedekt zijn. Als dit niet op orde is, waarschuwt de Rekenkamer voor maatregelen 'die

kwam hier met de olifanten langs, jullie met je graafmachines. Volle kracht vooruit!'

Of, koeienletters op een groot stuk papier: 'Deze "duurzame" Olympische Spelen zijn de zoveelste ruif waaruit de politieke vriendjes vreten, terwijl onze terreinen worden onteigend en we niet eens een ziekenhuis hebben. Gelegaliseerde diefstal van deze misdadigers!' met de karikaturen erbij van de regiovoorzitters van Lombardia en Veneto en de minister van Infrastructuur en Transport Matteo Salvini, omringd door stapels bankbiljetten.

kunnen leiden tot betreurenswaardige situaties aan de vooravond van of zelfs tijdens de Olympische Spelen'. De aanbeveling in het 180 pagina's tellende Rekenkamerrapport dringt aan op 'maximale controle en maximale openheid van zaken tijdens de finale fase van alle werkzaamheden voor de Spelen, de gelden uit de staatskassen dienen op een correcte manier te worden besteed, opdat de werken na de Spelen daadwerkelijk een duurzame erfenis voor de hele gemeente en het territorium kunnen worden', waarmee eigenlijk wordt gezegd: dat is nu niet het geval.

In het hart van Livigno heeft Carletto Bormolini het verlaten pizzeria-chaletje van zijn broer tot een protestcentrumpje omgebouwd, met een etalage vol foto's van voor en na de rampzalige komst van de graafmachines, de bulldozers en de motorzagen. Bij de foto's van de omgeploegde helling van de Mottolino, die aan de overkant van de weg te zien is, staat het woeste opschrift: 'Hannibal

Je kunt Bormolini bellen, is op een briefje in de etalage te lezen. 'Of ik kom, valt te bezien.' Maar hij komt, en lijkt recht uit *Heidi* gestapt. Een echte bergman, van baard tot bergschoenen.

'Hier lagen de graslandjes die nog van mijn betovergrootvader waren en waar ik 's zomers altijd hooide', wijst hij op de helling aan de overkant, nu geheel bedekt door een dikke laag zand. Er wordt gewerkt aan het 'Luna Park met vijf ringen', voor de kampioenschappen freestyle, snowboard, halfpipe, slopestyle en skicross. Sporten waar niemand in Livigno iets mee heeft, misschien zelfs nooit van heeft gehoord, eigenlijk meer stadsacrobatiek voor jochies op skateboards.

'Livigno is een eenvoudig skigebied voor eenvoudige skiërs, er komen hier veel beginners, ook veel uit Polen en Slovenië. Wat moeten wij hier met een Fun Park voor sporten die maar door heel weinigen worden beoefend, en zeker niet door het soort wintersporttoeristen dat naar Livigno

komt?' zegt Bormolini boos. 'Onze landjes op de Mottolino zijn onteigend, gewoon *patsboem* – je kreeg een brief, er was geen enkele inspraak mogelijk. Ik heb rood-witte linten gespannen rond de *baita* (houten hutje) die nog door mijn betovergrootvader is getimmerd. Als ze dáár met hun sloopmachines aankomen...'

Carletto Bormolini kom je ook tegen in *Een berg geld*. 'Hij is een van de weinigen die protesteert in Livigno', zegt Pietrobelli. 'Het is verbazingwekkend hoe mak ze daar reageren op wat er allemaal gebeurt in hun bergen. Zelfs het omhakken van vijfhonderd grote lariksen heeft tot geen enkel protest in Livigno geleid, behalve dan in de etalage van Carletto.'

In het belastingvrije Livigno, dat op de grens van Italië en Zwitserland ligt, zijn ze wel gewend aan beslissingen die van bovenaf worden opgelegd. Het is een raar plaatsje, 'het kleine Tibet in de Alpen', dat lijkt op een langgerekte outlet die is vormgegeven als een bergdorp. Achter de chaletachtige houten gevels langs de provinciale weg stap je de shoppingmall van een internationaal vliegveld binnen. Alle soorten drank ter wereld, die je hier voor veel minder kunt krijgen; alle soorten sigaretten en tabak, parfums, dure kledingmerken, veel slechte smaak.

Livigno kreeg zijn status als vrijhaven omdat het tot eind jaren zestig 's winters maandenlang onbereikbaar was, wanneer de weg over de hoge bergpas vanuit Zwitserland onbegaanbaar was. Vanuit Italië was er helemaal geen weg; wie naar het ziekenhuis moest, had pech. Daar kwam een einde aan met de aanleg van het grote stuwmeer in de vallei van Livigno, waarvan zowel Zwitserland als Milaan een belangrijk deel van hun elektriciteit betrekken.

Dankzij het stuwmeer bestaat er sinds 1968 ook een redelijk makkelijke weg vanuit Zwitserland in de vorm van een met de hand uitgehakte eenbaanstunnel waar je grotschilderingen verwacht, en waar de auto's om het half uur van de ene en de andere kant doorheen mogen sukkelen. Wat een feest gaat dat worden tijdens de Winterspelen, auto's en bussen die in lange rijen staan te wachten op het stoplicht om stapvoets door de tunnel van drieënhalve kilometer te mogen.

'Mijn moeder is geboren in de vallei die onder water is gezet voor het stuwmeer', zegt Davide, terwijl hij bij de balie van zijn gastenchalet op een zwart-witfoto wijst waarop alpenhutten in een vriendelijke vallei te zien zijn. 'Dit was haar huis hè, ma?' Zijn oude moeder, die van achteren is komen aanschuifelen met een aardappelmessje in de hand, knikt. 'Soms, als het water laag staat, komt de torenspits van de kerk tevoorschijn', zegt Davide.

'Maar dat is toch verschrikkelijk!' roep ik uit, meer spontaan dan professioneel.

'Ach', zegt Davide, 'het ging zoals het ging. De mensen in de vallei hadden er niets over te zeggen, de belangen waren veel te groot. Livigno werd door de tunnel in een klap verbonden met

de wereld en heeft zich ontwikkeld tot een gewild de toeristische skilocation. Wij hebben ons chalet hier ook te danken aan de onteigening. Het is door mijn vader gebouwd, die jarenlang heeft meegehakt aan de tunnel en dankzij dat feit niet meer naar Zwitserland hoefde om er in de mijnen te werken. Wij hadden onze vader terug, al was het helaas niet voor lang.'

Voor de Spelen zijn in Livigno alle hotels en gastenchalets wekenlang belegd door de organisatie Milano Cortina, wat betekent dat er geen olympisch dorp hoeft te worden gebouwd, zoals op de andere locaties. Een groot voordeel, waar Davide met zijn ruime familiechalet ook van zal profiteren. De drie olympische dorpen in Milaan, Cortina d'Ampezzo en Predazzo zijn zo spartaans dat het Italiaanse skiteam al heeft laten weten liever naar een hotel te gaan, en ook de langlaufers uit Noorwegen, Zweden en Finland zullen er geen gebruik van maken.

Voor de prefab campinghuisjes in het chique Cortina d'Ampezzo leiden tot opgetrokken neuzen. Het lijkt meer op een vluchtelingenkamp dan een olympisch dorp, en de huisjes staan ook nog eens in een risicogebied dat 'hydro-geologisch instortgevaar' vertoont. Hetzelfde gebied waar ook de cabinelift Apollonio-Socrepes wordt aangelegd, alleen om de toeschouwers van de reuzenslalom voor vrouwen naar boven te takelen. Ondanks protesten van de bewoners, die de cabinelift, die wordt gebouwd op een actieve breuklijn in de aarde, hebben voorgelegd aan de TAR, het administratieve hof van Lazio, maar ongelijk kregen. Waarom de TAR vindt dat het door-drenkte gebied van Fiammes, waar onderaardse waterophoppingen leiden tot grote scheuren in het territorium, prima geschikt is voor een zware cabineliftinstallatie die rust op gigantische betonnen pilaren, is onduidelijk. Maar ze komt er.

En zo is het bij alles. De machine walst gewoon door, ondanks de pogingen van bewoners en natuurbeschermingsorganisatie om aan te tonen dat op deze manier te werk gaan dwars tegen de realiteit en de kennis van 2025 ingaat. Alsof de twee verhalen elkaar nergens ontmoeten. Aan de ene kant het verhaal van de smeltende Italiaanse Alpen die naar beneden komen glijden als gevolg van klimaatveranderingen en ander dom menselijk gedrag. Aan de andere kant het glorieuze verhaal van de triomf die Italië heeft geboekt door deze Winterspelen binnen te slepen.

De gebalde vuisten naar de hemel van Giuseppe Sala (*burgemeester van Milaan - ab*) op 24 juni 2019, toen Italië de Winterspelen kreeg toegerekend, zijn van uitzinnige vreugde wijd opengesperde mond wekken de indruk dat Italië iets ongelooflijks had bereikt. Maar de inschrijvingen voor de Winterspelen 2026 waren zo goed als zonder concurrentie, er was slechts één andere concurrent, Stockholm, "verslagen" door Italië met zijn onhaalbare

beloftes, of, beter gezegd, glasharde leugens', schrijft Pietrobelli.

Het ontluisterende verhaal van de bobbaan van Cortina d'Ampezzo die er absoluut niet zou komen, neemt vele pagina's van *Een berg geld* in beslag. 'Even voor de duidelijkheid: een bobbaan is een enorme tunnel van cement waar met energie- en waterslurpende vriesmachines ijs op wordt geblazen, om er vervolgens zo hard mogelijk doorheen te razen waarbij de enige uitdaging de zwaartekracht is', had Paolo Cognetti, de schrijver van het wereldwijde succes *De acht bergen*, in een krantenartikel geschreven. Cognetti was medeoprichter van het anti-bobbaancomité dat in 2023 zijn finale overwinning behaald dacht te hebben.

'Het is werkelijk ongelooflijk dat er überhaupt nog overwogen is om in zo'n kwetsbaar en krap gebied als Cortina d'Ampezzo een bobbaan aan te leggen, terwijl er twee bobbistes klaarliggen in zowel Innsbruck als Sankt Moritz, slechts een klein stukje over de grens', schreef Cognetti in 2023, toen de bobbaan van de baan leek. Maar anders geschiedde, omdat de voorzitter van de regio Veneto, de drillboor van de Lega, Luca Zaia, per se dit persoonlijke monument op zijn naam

woont. 'Veel activiteiten moeten sluiten in die tijd, omdat alles tot "olympisch gebied" is gebombardeerd, en er is nog steeds niets duidelijk over de compensatie voor de benadeelde ondernemers. De 130 miljoen voor de bobbaan die niemand wilde, kunnen zo worden opgehoest, maar compensatie voor wie hier niet om heeft gevraagd en in het hoogseizoen zijn restaurant, winkel, sportschool of dierenartspraktijk moet sluiten is er niet. Wij zitten in een *warzone*, geen idee wat er gebeurt, waarom en door wie.'

De indruk die je krijgt als je rondloopt door de open bouwplaats die Cortina is geworden is die van grote haast en slordigheid. Midden op het centrale plein zijn grote betonblokken neergekwakt, waarschijnlijk bedoeld tegen terroristische aanvallen, die er natuurlijk ook nog bij komen kijken, tijdens zo'n mondiaal event waarin de westerse wereld zichzelf uitbundig viert. Maar om ze hier al in oktober in het hart van een kerststal-achtig plein lukraak neer te gooien, lijkt echt nergens voor nodig.

'Bouwplaats 1', 'Bouwplaats 2', 'Bouwplaats 3' staat als enige toelichting bij enorme kraters die in het oude wintersportstadje zijn geslagen. Achter met zeilen afgedekte afrasteringen bewegen

Überhaupt is het organiseren van Olympische Spelen in natuurgebieden een anachronistische ramp

wilde achterlaten in het hart van de Dolomieten. Voor iemand die zo veel geeft om de Italiaanse Alpen als Cognetti is dit het allerverschrikkelijkste gezicht. De tranen springen je in de ogen bij deze buitenproportionele monsterbuis in de kleine, smalle vallei van de ansichtkaart Cortina, de 'koningin' van het Unesco-werelderfgoed de Dolomieten. Het lijkt haast of de buis óp de daken en door de achtertuinten van Cortina is gelegd, zo dicht ligt het allemaal op elkaar.

En dan het lariksbos dat is gekapt voor dit Sliding Centre, waar behalve de bob-kampioenschappen ook die van skeleton en rodelen worden gehouden. Vijfhonderd eeuwenoude, gezonde lariksen, die de Eerste en Tweede Wereldoorlog nog hebben doorstaan. Het lariksbos van Ronco, een begrip in Cortina, een prachtig klimbos voor kinderen en fitte volwassenen, waar ook veel gebruik van werd gemaakt. Weg, omgehakt, 'voor een handvol bob-, skeleton- en rodel-kampioenen, die er een paar dagen gebruik van zullen maken, en daarna zal ook deze bobbaan, net als die van Cesana, aangelegd voor de Winterspelen van Turijn in 2006, er als een kadaver in de alpenweiden bij liggen', zegt Marina Menardi, die met haar onlinekrantje *Voci di Cortina* ('Stemmen uit Cortina') een uitlaatklep heeft gecreëerd voor de hier wel degelijk aanwezige proteststem.

'Wij moeten hier van 6 februari tot 15 maart, als ook de Paralympics over Cortina zijn geraasd, met een speciale pas naar onze huizen zien te komen', aldus Menardi, die zelf in het centrum

zich werkmannen met helmen op, gigantische hijskranen torenen boven de daken uit. Wat er gebeurt, waarom en door wie is niet bekend. Er hoeft geen enkele rekenschap te worden gegeven, dat heeft de regering immers per decreet bepaald.

'Voor Milaan de zaken, voor Cortina de ravage', vat Pietrobelli het samen in zijn boek, waarin het drama van de bobbaan tot in de haarvezels wordt uitgeplozen. Het was zelfs zo dat het IOC het als voorwaarde had gesteld: er mocht géén nieuwe bobbaan in Italië worden gebouwd, maar uiteindelijk is het toch gewoon gebeurd. 'Dit is de laatste bobbaan ooit die in naam van de Olympische Spelen wordt aangelegd', was het lafhartige commentaar van IOC-voorzitter Thomas Bach.

Eigenlijk kom je tot de conclusie dat überhaupt het organiseren van Olympische Spelen in natuurgebieden een anachronistische ramp is, zeker na het lezen van *Een berg geld*. 'Nou, als dat je conclusie is, ben ik heel tevreden', zegt Giuseppe Pietrobelli. 'Ik vind dat ook. We zitten absoluut niet te wachten op "miljoenen ogen die de schoonheid van de Dolomieten zullen zien", zoals Salvini met zijn idiote Spelen en zijn idiote brug over de Straat van Messina voortdurend loopt te blaten. De schoonheid van de Dolomieten is op eigen kracht al overbekend, en het is ook niet waar dat we "miljarden aan de Spelen zullen verdienen", nogmaals Salvini. Die miljarden die hij noemt, zijn al uitgegeven en of we ze ooit terugzien in de staatskas, lijkt mij zeer de vraag. In Italië zie je miljarden vrijwel nooit terug.' ■